

oefenen

30/12/2009 | Marcel Schmeier M SEN | www.onderwijsgesk.nl

Een interessante proef die je als leerkracht van groep 3 echt eens zou moeten uitvoeren is de volgende. Geef een collega of stagiaire een stopwatch en vraag of hij de effectieve leertijd tijdens een leesles zou willen meten. Hiervoor concentreert diegene zich op een enkele leerling en drukt de stopwatch telkens in op momenten dat deze leerling daadwerkelijk leest.

Van leerkrachten die ik spreek, krijg ik telkens verbazingwekkende uitkomsten. Van een leesles van 45 minuten zijn leerlingen vaak minder dan 10 minuten daadwerkelijk aan het lezen. Ja, ze trekken lijntjes in hun werkboek, zetten rondjes, luisteren naar een ankerverhaal, kleuren, knippen en plakken plaatjes of kijken naar flitsende digibord-oefeningen. Lezen doen zij echter minder dan 10 minuten.

Dan is het natuurlijk niet gek dat 15 procent van de leerlingen niet het gewenste minimumdoel behaalt. Leertijd is een belangrijke factor voor leersucces. Het is overigens ook een factor die je als leerkracht eenvoudig kan beïnvloeden en vergroten. Neem de 15 procent uitvallers niet als vanzelfsprekend aan: lage verwachtingen leiden tot dito prestaties.

Telkens weer zorgt genoemde tijdsproef voor ongeloof en verbazing. Veel leerkrachten die zich hiervan bewust worden, gaan vanuit die bewustwording heel anders naar hun leesmethode kijken. Zij merken dat hun onderwijs dusdanig versuikerd is geraakt met zinloze inhoud, dat het ten koste gaat van de oefentijd en daarmee van de leerprestaties van hun leerlingen.

Dat klinkt misschien alsof presteren het hoogste goed is in het onderwijs. Het gaat er ook om dat leerlingen het leuk vinden op school, hoor ik vaak als argument. Maar goed presterende leerlingen zijn gemotiveerder en daarmee ook gelukkige leerlingen. Als je een vaardigheid goed leert beheersen, dan is het ook leuker om naar school te gaan. Iets beheersen, competentie, leidt namelijk tot autonomie. Autonomie leidt tot zelfvertrouwen en een goed gevoel.

Veel leerlingen die niet goed leren lezen, gaan in de volgende leerjaren gedragsproblemen vertonen. Lezen is tenslotte nodig voor alle overige vakken. Als je dan niet kan lezen, wordt het onderwijs er niet leuker op.

We moeten ons leesonderwijs dus niet volhangen met spiegeltjes en kralen, niet opschmucken met zinloze ballast. We moeten zorgen dat het oefenen zelf leuk wordt gemaakt. Een goede leerkracht weet hoe hij oefenen leuk kan maken.

Als leerkracht een tekst hardop voorlezen, zorgt ervoor dat alle kinderen de tekst eenmaal goed horen. Samen klassikaal hardop lezen zorgt ervoor dat leerlingen onder begeleiding een succeservaring kunnen opdoen. Als zij een woord niet kunnen lezen, dan horen ze het toch nog goed. Hierna groepjes kinderen delen van de tekst laten lezen is opnieuw oefentijd: alle kinderen met veters, alle kinderen met klittenbandschoenen, alle kinderen bij het raam, met een broertje, een huisdier! Weer meer oefentijd en iedereen moet meedoen, want je kan opeens de beurt krijgen.

Een flink tempo in het geven van beurten en ondertussen door de klas lopen om bij te wijzen of te luisteren naar bepaalde kinderen. De tekst is nu al drie keer gelezen zonder dat het saai was. Alle kinderen hebben meegedaan en foutjes zijn direct verbeterd, allemaal beschermende factoren.

De kinderen vinden het schitterend en willen niets liever dan ook laten horen dat zij de tekst kunnen lezen. Je eindigt door de kinderen in duo's te laten lezen: ieder telkens een zin. En dan klassikaal eindigen: nog even de zwakke leerling een stukje laten lezen en dus een

“Een goede leerkracht weet hoe hij oefenen leuk kan maken.”

succeservaring laten opdoen, want er is al vier keer geoefend. Nog even luisteren naar die goede leerling die de tekst al heel snel en foutloos kan lezen.

Een goede leerkracht weet ook dat leerlingen herhaling leuk vinden. Kinderen doen dat trouwens van nature. Zij willen altijd de film zien die zij al tien keer hebben gezien of het spelletje spelen dat zij al kennen. Het is logisch om hiervan gebruik te maken.

Zie hier de andere kijk op onderwijs. Het leren zelf wordt leuk gemaakt en er worden niet allerlei andere dingen bijgehaald die niets te maken hebben met de te leren vaardigheid.

Dat wordt door sommigen bestempeld als ouderwets en saai. En bovendien: zo simpel kan het toch niet zijn? Door wetenschappers, topsporters en topmuzikanten wordt het echter gezien als zinvol. Zij weten dat oefenen de sleutel is tot succes. Zelfs de meest talentvolle topsporters moeten nog veel oefenen om echt goed te worden. Ook hebben zij de beste coaches en kijken zij naar voorbeelden die goed waren in hun tak van sport.

Leerlingen in groep 3 verdienen dus ook goede leerkrachten die goed op de hoogte zijn van leerlijnen en de manier waarop kinderen leren. Zij hebben recht op goede voorbeelden en voldoende oefentijd. Laten we hen dat dan ook geven. Onderwijs wordt vaak onnodig ingewikkeld gemaakt, maar het gaat er uiteindelijk om dat leerlingen voldoende kunnen oefenen met goede voorbeelden.

Laat je verder inspireren door dr. Kees Vernooij:

<http://www.youtube.com/watch?v=MRApAekSkLE>